

- درس امروز توسط یک تن از شاگردان طوری معرفی شود، که تشریحاتش جوابگوی پرسش‌های زیر باشد:
۱. غلام محی الدین انیس کی بود؟
  ۲. او در کدام عصر میزیست؟
  ۳. او چه کارهایی را انجام داد؟
  ۴. او در کجا و در کدام سال وفات یافت؟
  ۵. آثار او را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
- در پایان معرفی، همین پرسش‌ها از چند شاگرد دیگر پرسیده شود.

## غلام محی الدین انیس



غلام محی‌الدین انیس فرزند غلام نقشبند، زادگاه اصلی‌اش ولسوالی مقر ولایت غزنی است. تاریخ تولدش دقیق معلوم نیست کودکی وی مقارن دوره زمامداری عبدالرحمان خان (۱۲۵۸-۱۲۷۹ ه.ش.) بود به نسبت اختناق در کشور و مظلومی که عبدالرحمان خان علیه قوم اندر و مبارز مشهور ملا مشک عالم در غزنی نموده بود، سه هزار خانواده تحت ظلم و شکنجه قرار گرفتند. خانواده انیس تبعید گردیده و در مصر سکونت اختیار کرد.

انیس در آن جا توانست که از روح مکتب سیدجمال‌الدین افغانی و اندیشه شاگردان مصری‌اش به خصوص شیخ عبده در قاهره، استفاده اعظمی برده و تحصیلات خود را در مصر تکمیل نماید. آن زمان در قاهره، که خیزش‌های فکری، سیاسی ضد استعماری به خصوص استعمار انگلیس مشغولیت مهم آن متفکران را احتوا می‌کرد، محی‌الدین از اوضاع بی اطلاع نبود و همیشه سعی داشت دو باره به افغانستان برگردد و مصدر خدمت به وطن آبایی‌اش شود. وی با اسماعیل افندی عضو هیأت افغانی در مصر، تصمیم گرفت به افغانستان بر گردد. همین بود، که در سال ۱۳۰۲ خورشیدی به هرات برگشت و به تدریس علوم اجتماعی و زبان عربی به جوانان اهل علم آغاز کرد و هم کتابی را به نام ندای طلبه معارف (حقوق ملت) نوشت و در مطبعه هرات به چاپ رسانید.

زمانی که اولین قانون مطبوعات آزاد در دورهٔ امان‌الله خان در سال ۱۳۰۳ هـ. ش. نافذ گردید. انیس به کابل آمد. او با مطالعهٔ جو سیاسی، شرایط اجتماعی و آماده‌گی دولت با پذیرش نشریه‌های آزاد غیر دولتی در فضای مساعد قانون مطبوعات، موقع یافت تا آرزوی دیرینهٔ خود (نشر یک جریدهٔ آزاد) را در کابل به منصبهٔ عمل بگذارد. انیس پس از جاگزین شدن در کابل جریدهٔ انیس را تأسیس کرد. این جریده برای بار نخست به حیث یک جریدهٔ آزاد ملی به تاریخ ۱۵ ثور ۱۳۰۶ هـ. ش. به نگارنده‌گی و سرمحرری غلام محی‌الدین انیس در شهر کابل در ۴۵ صفحه به نشرات آغاز کرد.

محی‌الدین در اولین روزنامه اهدافش را چنین بیان کرد: «هدف اساسی انیس تهیه و نشر مطالب قانونی، روحی و ادبی به غرض آگاهی عموم مردم و بیشتر مامورین بوده است.» محتوای جریده بیانگر احساسات ملی و وطندوستی، حفظ استقلال کشور و نشر اخبار اختراعات و اکتشافات در ساحة تمدن، رویدادهای داخلی و خارجی، تعلیم و تربیه و تدبیر منزل بود. انیس خودش اخبار را نوشته و حروف‌چینی و چاپ می‌کرد. این پشت‌کار وی باعث محبوبیت جریدهٔ انیس گردید. چاپ این نشریه در زمان حبیب‌الله کلکانی طور مؤقت معطل گردید. در سال ۱۳۱۷ هـ. ش. دوباره به فعالیت آغاز نمود و نظر به دید انتقادی که داشت در زمان محمد نادرشاه، پادشاه آن وقت این نشریه متوقف گردیده، محی‌الدین به زندان کشانده شد و در زندان به بیماری سل مبتلا گردیده در آنجا وفات یافت؛ سپس سرورجویا، عبدالرشید لطیفی، محمد عثمان صدقی، محمد هاشم میوندوال و تعداد دیگر مسؤولیت این روزنامه را به عهده گرفتند. این نشریه تا امروز نشر می‌گردد.

## آثار

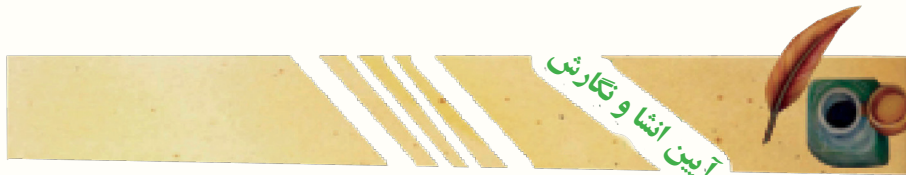
ندای طلبه یا حقوق ملت: این اثر به تشویق شجاع‌الدوله وزیر امنیهٔ دوره امان‌الله خان که در آن زمان نایب‌الحکومهٔ هرات نیز بود، در هرات چاپ شد. این کتاب در حقیقت یک رمان اجتماعی است که در مورد آزادی و قانون نوشته شده است. بحران و نجات: این اثر در مورد وقایع اخیر دورهٔ امانیه و حبیب‌الله کلکانی نوشته شده است. غلام محی‌الدین انیس نقش برانزنده‌ای در حیات مطبوعات و تحقیقات کشور ما دارد.



مطبوعات در دوره امانیه: در تاریخ مطبوعات افغانستان دوره میان سال‌های ۱۲۹۷-۱۳۰۷ ش. دوره امانیه از دوره‌های رونق انتشار نشریه‌های آزاد بود. در این دوره این امکان فراهم آمد؛ تا به جای دولت که تا آن زمان تنها ناشر مطبوعات بود، اشخاص به انتشار نشریات خصوصی دست بزنند. انیس با مدیریت بهتر و با گردآوری تمام فن آوری لازم توانست نیازهای خود را به شکل مستقل برآورده کند و بهترین نشریه آزاد نخستین دوره از دوره‌های بر شمرده رونق این نوع نشریات باشد. از ویژه‌گی‌های انیس انتقال روحیه ملی‌گرایی به خواننده‌گان، عمومی بودن مطالب و جذب مخاطبان بسیار و از اهداف آن بیداری ذوق نویسندگان در خواننده‌گان به ویژه دانش‌آموزان بود که انیس را در راه رسیدن به این هدف موفق دانسته‌اند.

### بیاموزیم

۱. انیس با استفاده از اندیشه‌های سید جمال‌الدین تحصیلاتش را در مصر تکمیل کرد.
۲. غلام محی‌الدین انیس در سال ۱۳۰۶ خورشیدی به هرات برگشت و به تدریس علوم اجتماعی و زبان عربی به جوانان اهل علم آغاز کرد.
۳. جریده انیس، به حیث جریده آزاد ملی در سال ۱۳۰۶ هـ. ش. به نشرات آغاز کرد.
۴. ندای طلبه، بحران و نجات از جمله آثار غلام محی‌الدین است.



**نگارش توصیفی یا وصفی:** در این گونه نگارش نویسنده منظره‌یی را که به چشم دیده است نه تنها تشریح می‌کند؛ بلکه زیبایی‌ها و یا زشتی‌های آن را به صورت دلپسند جلوه می‌دهد و در چشم و دل خواننده می‌آراید. عمده‌ترین هنری که نویسنده در نوشته وصفی به کار می‌برد تخیل است؛ بنابراین این نوشته وصفی را باید مخلوطی از حقیقت و تخیل دانست، که قدرت نویسنده آن‌ها را با هم آمیخته و به صورت دلپذیر در آورده است. در ادبیات کلاسیک زبان فارسی دری، نثر توصیفی بسیار اندک است؛ زیرا اول اینکه نثر نسبت به شعر کمتر است؛ دوم اینکه نثرهایی هم هست که بیشتر جنبه تاریخی دارد. از واقعات زنده‌گی سخن می‌گوید و جنبه وصفی آن کمتر است؛ اما در شعر آنقدر پرده‌های بدیع رنگارنگ وصف به ملاحظه می‌رسد که خواننده از این همه زیبایی به اعجاب و شگفتی دچار می‌شود.

## کار گروهی و سخنرانی

۱. شاگردان در دو گروه در رابطه به شخصیت غلام محی‌الدین انیس باهم گفتگو نموده و از هر گروه یک نفر نتیجه بحث شان را بیان نماید.
۲. شاگردان دودو نفر در این رابطه که چگونه خود را به مطالعه اخبار عادت دهند باهم مباحثه نمایند.



## املا و نگارش

۱. متنی را که توسط معلم محترم خوانده می‌شود، املا بنویسید.
۲. در باره تصویر در کتابچه‌های تان متنی بنویسید.



۱. غلام محی‌الدین انیس کی بود، شخصیت وی را در مطبوعات کشور چگونه ارزیابی می‌نمایید؟
۲. در مورد به اندیشه، طرز تفکر و فعالیت‌های انیس در مطبوعات معلومات دهید.
۳. نگارش توصیفی چگونه نگارشی است؟
۴. آیا وصف بیشتر در نثر کلاسیک وجود داشته یا در شعر؟



۱. در باره نقش مطبوعات در کشور به طور فشرده متنی بنویسید.
۲. قطعه زیرین را حفظ کنید:  
زمانه پندی آزاده وار داد مرا      زمانه را چو نکو بنگری همه پند است  
به روز نیک کسان آرزو میر زنهار      بسا کسان که به روز تو آرزو مند است  
بهارستان جامی  
۳. متن کامل درس بعدی را خوانده و برای معرفی درس روز آینده آماده گی بگیرد.